

アイヌタイムズ

第 64 号

2016 年 4 月 7 日 (木) アイヌ語ペンクラブ

El AinuTimes n-ro 64 eldonita en la 7-a de aprilo 2016
aŭtoro: JOKOJAMA Hirojuki

Ekinokkusu-syou

(La ajnua [t.e. aina] lingvo)

Hokkaidou or ta *Ekinokkusu-syou* sekor a=ye tasum an ruwe ne.

Samormosir ta néwaanpe eramuoka utar moyo.

Ekinokkusu sekor a=ye p (*kiseityuu*) huype (*kanzoo*) or oma akusu, ne tasum a=kar.

Kespa an kor *Hokkaidou* or ta waniw pakno tasum utar a=pa ruwe ne.

<http://www.iph.pref.hokkaido.jp/kansen/402/data.html>

Ekinokkusu ranma cironnup neya erum neya oro oma p ne ruwe ne.

Néwaanpe cironnup kankan or un an wa *tamago* (ponpon tamanum) sanke wa, si tura eosoma ruwe ne.

Erum niya tura ne *tamago* e yakun, oro un ne *tamago* ponpon kikir ne yaykar wa, huype or oma ruwe ne.

Ne erum cironnup e yakun, ne cironnup kankan or un ne kikir sukup wa poro ruwe ne.

Seta ne yakka cironnup néno an wa, oro un *Ekinokkusu* oka erum e yakun, ne seta or *Ekinokkusu seityuu* oma ruwe ne.

Ekinokozo

(Esperanto)

En (la japana norda granda insulo) Hokkajdo ekzistas la malsano ekinokozo.

En Japanio ekster Hokkajdo oni malofte aŭdas pri ĝi.

La parazito ekinokoko ĉefe parazitigas en hepato, kaj pro tio la malsano aperas.

En Hokkajdo oni trovas dekelkajn malsanulojn de ekinokozo ĉiujare.

En la naturo ekinokoko parazitigas ĉefe vulpon kaj kampomuson.

Ĝi parazitigas en vulpa intesto kaj tie ellasas la ovojn. La ovojn estas eliminitaj kun la feko.

Se kampomuso manĝas la ovojn kun arbaj burĝonoj kaj aliaj, en la korpo la ovojn estas elkovitaj kaj fariĝas la larvoj. Fine ili parazitigas en la hepato.

Se vulpo manĝas la kampomuson parazititan de la larvoj, en la vulpa intesto la larvoj fariĝas imaginoj.

Kaj ekinokokaj imaginoj parazitigas hundon kiel vulpon sammaniere, ke la hundo manĝas kampomuson parazititan de ekinokokoj.

Aynu utar anakne, oro *Ekinokokkusu tamago* us kina neya wakka neya yaykoeramewnin no e hi ta, oro *Ekinokokkusu* oma p ne ruwe ne. Orowano, ne *tamago* us askepeci wano *Ekinokokkusu* oma p ne ruwe ne.

Aynu utar erum néno an wa, *Ekinokokkusu* ponpon kikir huype or oma ruwe ne.

Ne tasum koturse kur orowa oya utar koturse ka somo ki. Erum orowa aynu koturse ka somo ki.

Ekinokokkusu tamago 0.03 mm pakno síno pon pe ne wa, a=nukár eaykap.

Aep a=sesekka ka ki (*60 do* akkari, *10 pun* akkari), yaske=an ka ki yakun, *Ekinokokkusu-syou* tasum i=koturse ka somo ki.

A=utári or *Ekinokokkusu* oma yakka, atpake ta a=erámpewtek pe ne ruwe ne.

Hempak pa wano wan ikasma hempak pa pakno an utur ta, a=honí wen ka ki, sekukke ka ki ruwe ne.

Uwepak ta a=huype wen wa sinki=an ka ki, *oudan* an ka ki.

An ayne no an yakun, néwaanpe a=yukrami or neya a=noype or neya oma wa, mosirhoppa utar ka oka ruwe ne.

Ekinokokkusu-syou a=isámka easkay tasum ne kusu, túnasno néwaanpe a=pa wa a=tusáre yak pirka.

Oro *Ekinokokkusu* oma kuni ramu utar anak usa *sityouson* or ta *kenkou-sindan (ketueki-kensa)* an kusu pirkano nukar-ar yak pirka.

Aĉetu nian la ajnuan gazeton "Ainutimes", ni petas.

Abonkotizo: 1500 enoj 4 numere (nur ajnua versio),

2300 enoj 4 numere (ajnuaj kaj japanaj versioj)

Varbu la ajnu-lingvaj kontribuoj de legantoj, ni petas.

La temo, la formo, la paĝoj estas libera, kaj ni povas helpi viajn komponaĵojn.

(Kontakto) Poŝtkodo: 047-0033,

Adreso: HAMADA Takaŝi

1-32-136, Tomioka, Otaru-ŝi, Hokkajdo,

e-poŝto: otarunay@yahoo.co.jp (japane),

TTT-ejo: <https://otarunay.at-ninja.jp/taimuzu.html> (japane)

Se vi kontaktu Esperante, jene.

e-poŝto: hokkaido_esp_ligo@yahoo.co.jp (Hokkajda Esperanto-Ligo)

Homoj infektiĝas je ekinokokoza, kiam ili rekte manĝas montajn sovaĝajn legomojn aŭ trinkas riveretan klaran akvon, kie estas ekinokokaj ovoĵoj. Ankaŭ kiam manoj kaj fingroj portas la ovojn senkonscie.

La ekinokokaj larvoj parazitigas en homa hepato kiel en kampomusa.

Ne povas esti, ke homo estas infektita de infektito aŭ estas infektita de kampomuso.

La ekinokoka ovo estas tre eta sfero kun diametro de 0.03 mm, tial oni ne povas vidi ĝin per la nudaj okuloj.

Sufiĉa varmigo (pli ol 10min. ĉe 60°C) kaj lavado (de manoj kaj fingroj) malhelpas infekton.

Eĉ se oni infektiĝas je ekinokokoza, ne tuj aperas konstatablaj simptomoj.

Post inkubacidaŭro, kiu estas inter jaroj kelkaj kaj dekelkaj, aperas malagrabla kaj ŝvelada sento de epigastro.

Al la infektito pli kaj pli aperas laciĝo kaj iktero k. a. pro hepata insuficienco.

Se tiu infektito ne estas kuracata, fokuso de la malsano povas metastazi al pulmo aŭ cervo, aŭ tiu povas morti.

Ekinokokoza estas preventebla malsano, tial frua trovo kaj kuraco estas grava.

Se vi timas pri via infekteleco, aktive prenu sanekzamenon (sangoteston) efektivegitan de ĉiu municipo, mi petas.

rim.) La eldonrajto de AINUtimes apartenas al Ajnu-lingva PEN-Klubo.

rim.) 1. Ruĝa litero estas ajnu-lingva.

2. *Ruĝa kaj kursiva litero estas la pruntovorto originanta el la japana lingvo.*

3. *La pruntovorto estas skribita laŭ la maniero "[99-siki roomaji \(japane\)](#)" de japana latina litero.*

4. **Verda litero estas Esperanta.**